

אמרי ושראל

שיחות שונות

נושא השיחה:

שיחת חיזוק שנאמרה ב'שלושים' לפטירת

הרה"ח ר' נתן ליברמנטש זצ"ל

השיחה נמסרה מפני

הרה"ח ר' ישראל מאיר ברנר שליט"א

בליל י' אייר התשפ"ו

בבית הכנסת 'עטרת הנחל' ביתר עילית

- אינו מוגה -

בס"ד מתקיים שיעור מפי הרב שליט"א

בספה"ק 'סיפורי מעשיות' – מעשה מ'בן המלך והשפחה'

מידי שבוע ביום שני (בבית הכנסת 'מדרש יקותיאל' – ירושלים)

לפרטים ניתן ליצור קשר בפלא' 0583202009

כמו כן מתקיים שיעור ב'פרקי אבות'

מידי שבוע בימי רביעי

השיעור מתקיים בביתר עילית בבית המדרש 'אוהל פנחס'

רחוב המגיד ממעזריטש 33 בשעה 20:00

(כדאי ליצור קשר לפני זה בפלא' 0548463761)

לתרומות והקדשות להצלחה ולרפואה, או להבדיל לע"נ

לצורך הוצאת חוברות אלו בפרשיות הבאות בעזרת ה' יתברך

(וכן לעדכונים על שיעורי הרב שליט"א)

ניתן להתקשר לפלאפון: 0583202009 תזכו למצוות!

ניתן לשמוע את כל השיעורים בקו השיעורים הישיר לשיעורי הרב

ב'קול הלשון' בטלפון מספר 0732951319

יו"ל בס"ד ע"י "הנותן בים דרך" עריכת והדפסת שיעורי משפיעי ברסלב בתורת מוהר"ן מברסלב ותלמידו מוהרנ"ת זי"ע נכתב ע"פ הבנת השומעים (וכן ההערות והמ"מ הינם ע"ד בלבד) - ומחמת הרצון להוציאו בזריות אינו מונח כל צורכו נשמח לשמוע כל הערה והארה ע"מ שנוכל לתקן בעתיד כשיצא בספר אם ירצה השי"ת בפלא' - 0548486331

שיחה שנאמרה לרגל ה'שלושים' לפטירת ר' נתן ליברמנטש זצ"ל*

עניינים שנתבארו בשיחה:

ידיעה מהצדיק - על ידי 'אנשי הצדיק' * עבודת קירוב נפשות לה' * התעוררות ושמחה - מידת אהבה לצדיק * כיסופים והנהגות דקדושה * כיסופים ודמעות בתוך העזרה בבית ב'כביסה' ושטיפת כלים * 'הרושם' שלו מכח התפילה * התעוררות בנסיעה לאומן - במשך השנה * עבודת הנרות בחנוכה * ממה להתעורר במצבים של קדושה (אומן בר"ה וקברי צדיקים) * 'מנסתרות נקני' * לשמוח בעצם המצוה גם כשאין התעוררות! * כיסופים דקדושה בשעת האכילה * שמחה בכל מצב

כי אין בו שום תפיסה, כי הוא למעלה משכלו". כשמדברים מרבינו, מדברים מ'ברסלב', אנחנו נמצאים מרבי שהיה כבר לפני מאתיים שנים וכי מה אנחנו יודעים איזה עולם היה אז?! "כי הוא למעלה משכלו" - זה למעלה מהשכל שלנו, לדעת מה זה הבעש"ט ומה זה תלמידי בעש"ט, מה זה רבינו ומה זה ר' נתן.

ואומר רבינו: "רק על ידי אנשיו המקורבין אליו, יוכל להבין מעלת הצדיק. כי על ידי שרואין אנשיו, שהם אנשי מעשה יראים ושלמים, ובהם יש להם תפיסה והשגה, כי העולם אינם רחוקים עדיין מהם כל כך כמו מהצדיק בעצמו, על כן מי שרוצה האמת אפשר לו לידע מעלת הצדיק על ידי אנשיו". ורבינו מביא לזה משל החותם.

ידיעה מהצדיק - על ידי 'אנשי הצדיק'

קשה מאד לדבר על ר' נתן, והזכירו כאן כמה דברים ויש עוד הרבה דברים, וגם אפילו במה שהזכירו יש כל מיני דברים להוסיף, וקשה לבא ולדבר על נפטר אחרי הפטירה שלו, ובפרט לדבר על יהודי שכל כולו היה רחוק מפרסום. וחשבתי שמצד אחד יש מקום שמוצאים בהלכה שהאדם צריך לזוהר שלא למנוע את עצמו מלהספיד, ומצד שני צריכים זהירות בהספד, ואני לא נכנס לדברי הפוסקים בזה בהלכה, [ורק על זה אפשר לדבר הרבה], אבל אני רוצה לומר דוגמא מה הדמות של רבי נתן ליברמנטש זכרונו לברכה.

רבינו אומר בליקו"מ (תורה קמ): "ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו. (איוב ל"ז): כי הצדיק בעצמו אי אפשר להשיגו,

* נמסר בליל י' אייר התשפ"ו. בבית הכנסת 'עמרת הנחל' ביתר עילית. כיון שהשיחה נאמרה בהתעוררות רבה, ייתכנו טעויות של השומע, ובכל טעות יש לתלות בשומע ואיתכם הסליחה [כמו כן ישנם מעט דברים שנוספו מפי הרב אחרי השיעור].

מה אומר ומה אדבר, אבל היו בחורים שבאו אליו בליל שבת ועשו אצלו 'חבורה', והוא היה אומר שיחות כאלו, בחורים בגיל 16 ו 17 הורידו דמעות שם בליל שבת, ומדובר בבחורים למדנים וטובים, שיש להם אבות ומשפחה טובה, ולא חסר להם שום דבר במושגים של הישיבות הליטאיות או החסידיות. והוא היה שם במצב של הכנעה וענוה, כי כמדומה שבאותו זמן היה לו איזה שברון לב מסויים, ובכל זאת הוא היה יורד למקומות הנמוכים ואומר כאלו דיבורים. ואחרי כל הדיבורים שלו לעשות שעה התבודדות, בחורים בכו והלב שלהם נמס כמו מים [עד שמתחת השולחן הוא היה נותן להם בעיטות שיפסיקו לבכות כי היום 'שבת קודש'...], וכך בחורים מישיבות ליטאיות הוא העלה אותם לקדושה וטהרה.

ואי אפשר לתאר כמה קדושה הוא הכנים לבחורים כל מיני עניינים בקדושה, ור' נתן הדריך בחורים לקדושה וטהרה מה שאף אחד לא הדריך בצורה כזאת, ולאברכים אי אפשר לתאר איזה קדושה הוא נתן מי שאחזו ב'חבורה' שלו [ואני לא אחזתי], אי אפשר לתאר את היראת שמים שלו, אי אפשר לתאר את הקדושה שלו, את היראת שמים והפחד שהיה לו. ומצד שני הוא היה בלי חומרות יתרות, ובכל המצוות שהיה עושה היה תמיד רק מתוך שבח והודאה לקב"ה, ובכל שעה של התבודדות הכל היה בדיבורים שלא

ואח"כ רבינו אומר שהצדיק הוא רומז על קדושת הברית.²

עבודת קירוב נפשות לה'

כשאנחנו מדברים על ר' נתן ליברמנטש, ידוע מה שרבינו מביא במקום אחר בליקו"מ (תורה סב) על המעלה של קירוב רחוקים להשי"ת. והדבר הראשון שהוא עשה - הוא קירוב הרבה מקורבים להשי"ת, אני לא יודע אבל אני לא התקרבתי בזמן שהכל היה נוצץ, רק התקרבתי בזמן שאחרי שכבר עליו עליו מה שעבר, ובאותו הזמן כשהתקרבות הגדולה שהיתה מבחורים שלמדו בישיבות הליטאיות כמו פוניבז', ועוד ישיבות שהוא קירב שם הרבה בחורים, וכולם היו למדנים גדולים ת"ח יראים ושלמים. והם היו בישיבות שהיו שם 'משגיחים' צדיקים יראים ושלמים, צדיקי יסוד עולם מהעולם הכללי, ובכל זאת כשהם באו אליו הם שמעו את השיחות שלו והתלהבו מהשיחות שלו!!

אני לא הייתי בתקופה הראשונה, וכשהתקרבתי כבר חלק גדול [כמו ר' משה בינגשטוק שיחי' שהיה כבר נשוי, וכן (להבדיל בחל"ח) ר' נחמן גלינסקי ז"ל התקרב אז], וכשאני התקרבתי הוא כבר לא היה בישיבת ברסלב, והיה לו כבר תקופה שהוא כבר עסק במשא ומתן ואכמ"ל בכל הפרטים האלו.

כל האדם". וזה לדעת כל אנשי מעשהו, על ידי אנשי מעשה של הצדיק, תוכל לידע אותו, כמשל החותם כנ"ל. וגם הצדיק הוא בחינת חותם, כמו שכתוב "וצאצאיו חתם באות ברית קדש", 'וצדיק הוא מאן דנטר ברית' (זוהר פ' נח ד' נ"ט:)."

² וז"ל רבינו (ליקו"מ קמ): "וזהו כמו משל החותם, שהכתב החקוק עליו אי אפשר לקרותו, מחמת שהאותיות בהפך. רק על ידי שמכין ומצירין החותם על שעוה, רואים האותיות והציוורים החקוקים על החותם, ומבינים כתב החותם. וזהו: וכיד כל אדם יחתום הצדיק נקרא כל אדם, כמו שכתוב (קהלת י"ב): "כי זה

עושה התבודדות ומספר להשי"ת את כל מה שעובר עלי, אבל אח"כ להיות בשמחה ולשכוח את הכל, תשמה שזכית לעשות את העצה של רבינו! ומי שעשה את זה הוא צריך להיות שמח ומאושר כל ימי חייו!

ובכל שעה של התבודדות שיבא מתוך כיסופים ורצונות להשי"ת! וכמו שהזכירו, ר' נתן זכרונו לברכה, הדריך שכל מה שמבקשים מה' זה 'חונני במתנת חנם' מתוך שפלות ברך וביטול, שלא מגיע לי שום דבר, והכל זה רק ב'חסדי ה' כי לא תמו כי לא כלו רחמיו'. ואם לא הולך לך בהתבודדות תצעק לה' 'שלח לי דיבורים ממעון קדשך'.

כיסופים והנהגות דקדושה

ואפילו בחורים שהיה להם נפילות ר' נתן הדריך אותם והעלה אותם למדרגות, ואני לא אוחו בזה אבל אני יודע הנהגות שנתן לאברכים פשוטים של צדיקים גמורים, מי שמע כזאת כאלו הנהגות וכו'... ואפילו אם אחרים כברסלב לא אחזו בכאלו דברים, ואני לא יודע ממי הוא קיבל אותם ואולי מר' לוי יצחק בנדר ז"ל, אבל כאלו הנהגות שר' נתן הדריך אברכים רגילים, באיזה קדושה וטהרה, ואני לא אומר כלום, אבל הוא לימד אותם שיהיה להם כאלו כיסופים וגעגועים בקדושה, [ומקודם הזכירו כאן גם הנהגות על תאוות ממון שהוא הנהיג לאברכים].

ופעם ממנו בשיעור בליל שבת בתחילת השיעור, הוא הקדים שבישיבת ברסלב בבני ברק [בתקופה שהוא היה אז] הוא מדבר הרבה בישיבה על חשק בתורה, להכניס

להרגיש 'עול' ואילוץ, שכופים אותי, רק הכל מתוך אהבה ורצון וכיסופים וגעגועים לה'.

ובזה הוא העלה ורומם בחורים ואברכים, שכל אחד יזכור: 'אפילו אם עובר עליו מה שעובר כל מיני מכשולים, אבל תזכור מי אתה! תזכור שאתה בן של מלך! תזכור שהייתי בראש השנה ב'קיבוץ' בירושלים, אל תשכח רבינו עובר איתך!! וכמו שהזכירו מקודם, הוא כל הזמן הוא היה אומר כחזיון: שהעיקר מי נותן את ה'סטירת לחי' האחרונה?! 'כל משברך וגליך עלי עברו'.

התעוררות ושמחה – מידת אהבה לצדיק

ההתחזקות והאמונה שלו שהוא השפיע, כשהיו נמצאים אצלו בחורים צעירים ומורידים דמעות אצלו בשעת 'שלוש סעודות' [שהיה עושה בבית ברחוב 'אלשיך' בב"ב], והיה שם חושך כי עם כל החומרות שלו הוא לא השתמש עם חשמל, והיו שם אברכים ובחורים שהורידו דמעות, והיה מדבר הרבה על התבודדות ועל אמונה, ועל החשק להתקרב להשי"ת עם רצונות וגעגועים. ועם כל התעוררות שהיה בדיבורים אצלו בליל שבת, מצד שני אח"כ היו רוקדים חצי שעה בכל ליל שבת אחרי השיעור! ורקדו ורקדו.

וכך הוא הכניס שמחה ואהבת ה' ואהבת הצדיק, להרגיש מה שרבינו אומר על התקרבות לצדיקים שזה מידת ה'אהבה' (ליקו"מ קלה). ולא להישאר כל הזמן במחשבות של 'לא הולך לי' ו'לא הולך לי'... רק כל הזמן לשמוח בחלק שלנו, וגם שאני

כיסופים ודמעות בתוך העזרה בבית ב'כביסה' ו'שטיפת כלים'

וכשב'מוצאי ראש השנה' נשארו שם כמה בחורים לשטוף את הכלים שנשארו מ'ראש השנה', מה ר' נתן הדרך אותנו? אל תחשוב שאתה לא עושה שום דבר בשטיפת הכלים האלו [לא קבלו על זה שום תשלום ג'כ], רק כמו שרבינו אמר שבמוצאי ר"ה שומעים את הקול השופר של הר"ה הבא, תדעו לכם - עכשיו אתם מכינים את הכלים של ראש השנה הבא, זה 'הכנה לראש השנה!' וכמו שמנקים את הכלים, ככה צריכים לנקות את הנפש ואת הלב שלכם! זה היה הדיבורים שהוא הכנים לבחורים!!

וגם לאברכים הוא היה מדבר, היום יש מכונת כביסה, וקונים לילדים קטנים טיטולים וזורקים, אבל באותה תקופה לא היה כזה דבר, והיו הרבה כביסות מלוכלכות, ר' נתן היה אומר לאברך: אתה צריך לעזור בבית? אתה צריך להכנים למכונת כביסה? תחשוב, אני מכנים בגד מלוכלך למכונת כביסה? איך אני מכבס את הלב שלי! איך הלב שלי יהיה בקדושה וטהרה!! וככה הוא החדיר לאברכים: אתה עוזר בבית? אין בעיה, תלך לעזור אבל תדע שאתה קדוש! כשתכנים את הכביסה למכונת כביסה אל תחשוב שזה פחיתות כבוד, כי באמת אין כבוד! שהרי אתה עושה את זה לבד בעצמך, רק תשמח עם זה, ותכנים את הבגדים ותוריד דמעות להשי"ת 'מתי אני אוכל לכבס את הלב הטהור שלי, לב טהור ברא לי ורוח נכון חדש בקרבי'.

לבחורים אהבת התורה שישבו וילמדו בהתמדה, כדי שלא יחשבו שהוא רק הוא מדבר על התבודדות והתקרבות לצדיקים. ואח"כ הוא אמר, אבל אתם בחורים שנמצאים בישיבות ליטאיות ומדברים איתכם מתורה ורק מתורה, אז אני התפקיד שלי הוא להכנים בכם התעוררות לקדושה, התעוררות לתפילה ורצונות וכיסופים וגעגועים להשי"ת, וללמוד תורה לשמה. ואפילו שכבר אמר מהרח"ו שכל האומר שלומד תורה לשמה משנת רבי מאיר ['זוכה לדברים הרבה...'] מכחישתו... אבל לכל הפחות לרצות את זה, ולמחות על מה שעובר עליו מדיני מחאה' וכמו שר' נתן מביא, וכמו שכתוב 'על דבר אשר לא צעקה וכו'...!.

ומצד שני הוא היה מדריך בחורים ואברכים שעם כל מה שהולך איתך שישמה, איך שעשית ומה שעשית, שלא יהיה לך בלבולים ושום דבר! וזה היה מדרגות שאי אפשר לתאר, ואני לא יודע אם היום אותם בחורים ואברכים אוהזים בכאלו מדרגות שאחזו אז, כאלו מדרגות והנהגות בכל מיני דברים שלא אחזו בבית, ור' נתן עבד והשקיע בהם.

והזכירו מקודם על ה'בן אדם לחברו' והחסד שלו, הוא הדרך את האברכים לבא לבית בשמחה ולעזור בבית ולהיות טוב לב, לא רק להיות עובדי ה' שלא מעניין אותם שום דבר מהשני, הוא עזר בכל השטחים בבית ואפילו בראש השנה אני זוכר שבאתי לירושלים, שהוא הקים ועזר מאד שם בקיבוץ ובפרט במטבח של החדר אוכל.

ובאמת ראו רושם! ייתכן שסיפרתי בעבר, שהיה בחור אחד [שהיום הוא בן אדם מאד מאד חשוב, ואני לא רוצה לומר שמות], והבחור הזה היה מבית ליטאי בירושלים, ור' נתן נסע במיוחד כמה פעמים לקרב אותו, והבחור הזה אח"כ התרחק לכאורה. ואני לא יכול לספר את כל ההשתלשלות, אבל אח"כ יצא שפגשתי את הבחור הזה כשהוא הלך לישיבה אחרת, והבחור הזה אמר לי: 'תדע לך זה מה שנשאר לי מברסלב, שבכל יום אני לא הולך לישון בלי עשר דקות התבודדות!'

וכשסיפרתי את זה אח"כ לר' נתן, ר' נתן אמר לי: 'אתה יודע כמה השקעתי בבחור הזה? והנה הבחור הזה אומר לך שלא עובר כל יום בלי עשר דקות התבודדות!!', ור' נתן התחיל לעשות חשבון: תדע לך שעשר דקות בכל יום במשך השבוע זה שעה ועשר דקות, ובמשך החודש זה כך וכך, ובמשך השנה זה כך וכך, וא"כ במשך השנים כמה אלפי שעות התבודדות יש לו!!! ור' נתן כ"כ שמח, ואמר לי 'החיית אותי! שבחור אחרי כל מה שעובר עליו, לא עובר עליו יום בלי עשר דקות התבודדות! כמה שמח לראות שנשאר רושם מדבריו.

התעוררות בנסיעה לאומן – במשך השנה

ויש עוד כמה דברים שאני לא יכול לספר [אני לא מספר את הכל כי הוא אמר לי בזמנו שלא לספר, ואני לא יודע אם אחרי ההסתלקות שלו אפשר, ובכל זאת אני מפחד לספר, אבל חלק מהדברים (בלי חלק מהשמות) אני

אברכים עוברים מלא מצבים, וכל אברך עובר מלא מצבים, אבל את ההתחזקות הזאת 'להסתכל בשכל שבכל דבר' (ע' ליקו"מ א), הנה השי"ת נתן לך להכניס כביסה למכונת כביסה? תסתכל ותחשוב 'הלוואי שאני יצליח להכנס למכונת כביסה!' העיקר ליישר את הלב שלי. זה היה הדיבורים שלו, וזו היתה ההתחזקות שלו שלא להסתכל על הגוף כפחיתות כבוד, והוא עצמו היה הולך לקנות ירקות ביום שישי לעשות סלט ל'שלוש סעודות', את הכל הוא עשה.

ה'רושם' שלו מכה התפילה

וכמו שהזכירו הוא הפקיר את כל הבית שלו, מתי שבחור רצה ומתי שדפקו אצלו בבית הוא פתח מיד, ויכול להיות שהוא אמר לשני לחכות חמש דקות עד שיצא הבחור השני. ואני זוכר שכשהביאו אותי אליו בפעם הראשונה זה היה במוצאי 'שמחת תורה', הוא אמר לי שאני אניע רק עוד רבע שעה, ואחרי כמה שנים הוא אמר לי, אתה זוכר שאמרו לך לבא רק עוד רבע שעה? אני מבקש ממך סליחה, ואני רוצה ללמד אותך איך מקרבים 'מקורבים', תדע לך שבאותה רבע שעה אני נכנסתי לחדר וביקשתי מהשי"ת בתפילה: 'אבא רחום! הרי מי אני, וכי אני יכול לדבר עם בחורים?!' וככה ביקשתי מהשי"ת שהדיבורים האלו יעשו רושם. ואותו הדבר ב'שלוש סעודות' רבינו מדבר על זה שצריכים להתקשר עם הנשמות (ליקו"מ כ), וכך גם הוא כמה התפלל על זה שהדיבורים שלו יעשו רושם, שכל אחד ואחד ישאר לו הרושם.

עוברת חצי שנה, כשבוכים לקב"ה שיפתח את השערים, ואז מתעוררים.

וגם ר' נתן אמר לי על המעלה של התפילה, וסיפר לי על עצמו, שאחרי שהוא התפלל והתפלל [וכמו שהזכירו כאן, שר' נתן היה עקשן גדול ולא הסתכל על שום דבר, והיתה לו אמונה שאיתה הוא היה מתפלל], ואפילו שהוא לא ראה שום דבר, אבל בכל זאת הוא המשיך הלאה להתפלל, ואנחנו חושבים שלכל אחד הולך. וסיפר לי ר' נתן: אתה לא יודע, אבל אחרי תקופה ארוכה שהתפללתי להשי"ת, אני לא יודע למה זכיתי אבל יום אחד זכיתי לבכות לפני השי"ת שעה שלמה! אני לא יודע מה זכיתי בעולם הזה, אבל הכל היה שווה, העיקר שזכיתי לבכות לפני השי"ת!

עבודת הנרות בחנוכה

ואני זוכר בעצמי, שפעם אחת בחנוכה [ואולי זה היה ביום הראשון של חנוכה], ואני לא יודע אם יש לכולם בברסלב את העבודה הזאת, כי ראיתי איך שמדליקים נרות ב'ברסלב' במירון וכו'... ובאתי אליו פעם אחת אחרי הדלקת נרות, ור' נתן ז"ל אמר לי: אתה יודע כמה חסידי ברסלב מורידים דמעות בהדלקת הנרות, בשביל לדעת את מה ש'אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד'. בעולם הזה אין לנו רשות לדעת מה זה חנוכה, אני לא יודע מה זה חנוכה, אבל הנרות חנוכה יאירו לנו בעולם האמת! זה המחשבות של אדם שיודע שאחרי מאה ועשרים מוליכים אותו בעולם האמת.

אספר], בזמנו בתחילת הנסיעות ל'אומן', נסעו אז עם 'פספורטים' לאמריקה במשך כמה חודשים וכו'... והיה פרסום גדול אז [בשנות הכ' לפני המלחמה שהיתה אז] שיש כאלו שנוסעים באופנים מסויימים [ועד כדי כך ר' שמואל הורביץ ז"ל יצא עם נעלי בית מהבית שלו מרוב שמחה, לפני שיתחרטו על זה].

ור' נתן סיפר לי על רבי שמעורל גריינמן זצ"ל שהיה באותה תקופה נקרא הראש ישיבה בישיבת ברסלב [והוא היה האח הבכור של ר' חיים גריימן זצ"ל], והוא ג"כ רצה ליסוע לאומן, והוא ניגש לר' נתן ואמר לו 'אני רוצה ליסוע לאומן, אני חייב ליסוע תסדר לי נסיעה!' ור' נתן סיפר לי כמה חלומות היה לו על זה, והוא היה בוכה שהוא יזכה ליסוע לאומן והיה לו מלא בבכיות על זה שהוא יזכה להתקרב לרבינו. ואולי לפני שהוא היה הולך לישון הוא היה חושב איך עבר עליו היום, וכמו שרבינו מביא לעשות 'מארי דחושבנא' ובוכה להשי"ת כ"כ הרבה [ובסוף הנסיעה הזאת התבטלה].

ור' נתן סיפר לי, שהיה מישהו שטרח ליסוע וכשהוא הגיע לשם הוא לא הרגיש שום דבר אחרי הנסיעה, והוא היה בכזאת חלישות הדעת שאין כמוהו, והוא נפל בדעתו מזה וכו'... ואחרי חצי שנה הוא הרגיש כזאת התעוררות מזה שהוא היה שם באומן, [ואני מכיר עוד אנשים שנסעו אז לאומן ורק אחרי תקופה ארוכה הם התעוררו ונפתח להם הלב עד שהבינו שזה מתנה משמים]. כי לפעמים נוסעים ומרגישים כמו עץ יבש, אבל אח"כ

שאחרי שיש לאדם התעוררות, תבקש מהשי"ת שההתעוררות הזאת תישאר לך.

וזה מה שכתוב בזוהר 'זעירין אינון דשמעו אנכי', מה הפשט? הרי כולם שמעו 'אנכי ה' אלהיך', וכולם אמרו 'נעשה ונשמע' וכולם ראו שפתחו את כל השערים, רק השאלה מה קורה אחרי שחזרו לבית, מה דברו בבית? ראית איזה ציבור גדול היה?! ראית איך פרחה הנשמה שלנו והחזירו לכולם את הנשמה?! ראית איזה 'קולות וברקים' היו? [כמו שהיום יש 'טילים' וכו'...] ראית מה הולך בעולם? אבל מהדברים האלו - עדיין שוכחים את התכלית! כי כמו במתן תורה רק מעט מעט שמעו 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', שהקב"ה הוציא אותנו מארץ מצרים! בכל יום ויום הקב"ה מוציא אותנו ממצרים! וכך בכל יום צריך להתחדש מחדש.

וכך כשחוזרים מ'ראש השנה', כל אחד חוזר לבית, ושואל את השני 'איך היה בראש השנה ואיך היה האוכל אצל שיינר?' 'איך התפלל הבעל תפילה וכו'... אבל שוכחים את התכלית! וכך ר' נתן זכרנו לברכה החדיר, אם אתה חוזר מה'שדה' - בהתבודדות? תשאיר רושם, תיגש לשבת ללמוד, תתפלל ותעשה מעשה. וכמו שרבינו מביא בספר המידות שאם יש לך התעוררות תשאר במקום ותכניס את זה במשהו דקדושה, בלימוד ובחשק התורה. וכך הוא הכניס כל הזמן את הנקודות האלו אם יש לך התעוררות

ואני הייתי אז בחור והוא היה אברך צעיר, וככה הוא אמר לי, אתה לא יודע איך חסידי ברסלב בוכים בהדלקת הנרות, חוץ ממה שאומרים 'למנצח בנגינות מזמור שיר' ו'אנא בכח', מה עושים? בוכים להשי"ת! רבינו הרי אומר שמכל מצוה ומצוה בוראים נר (ליקו"מ ערה), ואיתו מסתכלים בנגזי דמלכא! וכך את ההשתוקקות הזאת לעולם הבא, את זה הוא הכניס לבחורים ואברכים, כאלו דברים של התרוממות, כזאת עבודת ה'!

מזמרה להתעורר במצבים של קדושה ('אומן' בר"ה וקברי צדיקים)

כשהגיע 'ראש השנה', בכל פעם במוצאי ראש השנה בשיחה האחרונה שלו, הוא היה מדבר על ההתעוררות שיש אחרי כל מיני דברים שבקדושה. [ואני זוכר שפעם היה כינוס של 'מורשת הנחל' בקבר 'דן בן יעקב', וגם הוא דיבר על זה]. ר' נתן היה מביא את דברי הזוה"ק [ובהתחלה הוא לא ידע אפילו את המקור לזה, כי הוא רק שמע את זה ממישהו, אבל אח"כ ראיתי את זה בדגל מחנה אפרים (פ' יתרו ד"ה 'או יאמר וכל העם רואים את הקולות...')] בשם הזוהר חדש ב'רות' על 'אנכי ה' אלוהיך' ש'זעירין אינון דשמעו אנכי'. הפשט שכשאנחנו נמצאים בהתעוררות, ולכל אחד יש התעוררות, אבל עיקר העבודה

ונעשה מסך המבדיל בינם לבין אנכי, ועי"ז וינועו ויעמדו מרחוק היינו שנעשה מסך ומבדיל רחוק בינם לבורא ברוך הוא, וזה גרם להם שאמרו למשה 'דבר אתה עמנו' היינו ע"י מסך המבדיל".

² וז"ל הדגל מחנה אפרים: "וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת ההר עשן, היינו כדאיתא בזוהר חדש כי אית מהן שהיו מסתכלין בקולות ואית מהן שהיו מסתכלין בלפידים וזעירין אינון דהוו מסתכלין בדבור אנכי ממש. ומזה היה נולד

לשמחה בעצם המצוה גם כשאין התעוררות!

אני זוכר עוד דבר ממנו, דבר שהוא האריך מאד לדבר בזמנו [ואני לא ידוע בזמנים אחרים], וזה מתאים לימים האלו לפני ל"ג בעומר, ב'ימי מוהרנ"ת' כתוב שר' נתן כשהגיע למירון הוא היה עייף מהדרך והוא לא הרגיש חיות אצל ר' שמעון ולא היה לו התעוררות, ואם אנחנו לא יודעים מי אנחנו ומה הגלגול שלנו וכו'... הרי שר' נתן היתה לו הבנה והרגשה ברבי שמעון, ובכל זאת כשהוא הגיע לשם לא היתה לו התעוררות, ור' נתן כותב שם שהוא היה צריך להתעכב בחיפה כמה ימים, ובכל זאת ר' נתן החיה את עצמו בזה שהוא הסתובב בארץ ישראל ובמירון ובכל המקומות שדרך רבינו ז"ל. ר' נתן מלמד אותנו כלל תדע לך יכולים ליסוע למירון ולא להרגיש שום ישוב הדעת, אל תאבד את העשתונות תדע לך שאם לא היום תזכר באמצע השנה במירון תעמוד באמצע שמונה עשרה ותזכר בזיכרון הזה שהיית במירון, ור' נתן לא התבייש לכתוב את זה.

ואמר ר' נתן ליברמנש ז"ל שיכול להיות שזה מהשמים מה שלקחו לר' נתן את ה'מוחין' אז במירון, ללמד אותנו, כי לפעמים מגיעים

אל תשאיר את זה ככה בלי כלום. וכך בראש השנה כל אחד היה לו התעוררות אחרי ראש השנה, אל תדבר ממה שהולך מסביב כדי שלא תקרר את עצמך מהעניינים מסביב, רק תחשוב על התכלית.

'מנסתרות נקני'

אני זוכר מעשה שרואים בזה את המהות שלו, ייתכן שזה היה בשנה השנייה או השלישית ב'קיבוץ' בירושלים, ר' נתן בליל ראש השנה היה הולך עם כל הבחורים והאברכים ל'כותל המערבי', ובראש השנה בכוקר ישכתי פעם אחת לידו בספסל [היה אז מקום ברווח בבית מדרש ב'שול'], ור' נתן התחיל את התפילה שעה לפני הזמן, וכשהוא הגיע לפסוק 'שגיאות מי יבין מנסתרות נקני', במשך עשרים דקות על השעון הוא אמר בכזאת השתפכות הנפש ובכאלו דמעות, 'מנסתרות נקני'! כך אני זוכר. ועד היום בכל שבת כשאני מגיע לפסוק הזה, אני נזכר איך ר' נתן ליברמנש ז"ל אמר 'שגיאות מי יבין מנסתרות נקני'! והוא חזר על זה שוב ושוב בדמעות שליש 'שגיאות מי יבין מנסתרות נקני', וכל אחד עובר עליו, וכל אחד יודע שעובר עליו רק שלא שמים לב על כל מה שעובר.

בארץ ישראל עוד כמה ימים, בפרט שרבינו זכרנו לברכה כשנכנס לארץ ישראל בא תחלה לחיפה, ושם תקף זכה מה שזכה ונתעכב שם כל הימים טובים מראש השנה עד אחר סבות ברוך השם אשר זכינו לדרך באדמת קדש במקום שדרך שם רבינו הנזיר זכרנו לברכה".

¹ ראה ימי מוהרנ"ת (סי' קמד): "ויאנו למירון סמוך לחצות היום, ונכנסנו להמדרש הנזיר של רבי שמעון בן יוחאי ובנו רבי אלעזר, ואמרנו שם תהלים ותחנונות ובקשות על קברייהם הנזירים אבל היתה אז חלוש מאד ולא זכיתי לשפך לפני שם כרצוני משם". [ויש לציין שהיה זה לאחר שר' נתן שבר מניעות על זה כמסופר שם לפני כן].

² ימי מוהרנ"ת (סי' קנט): "בחיפה ישבנו עד יום רביעי פרשת מצות והיה לי לנחת מה שנתעכבתי בחיפה, שזכיתי להיות

וכך ר' נתן הדריך אברכים, הכנים בהם רצונות וכיסופים וממילא בחור או אברך כשיושב ואוכל בצורה כזאת ממילא הוא לא חושב על תענוגי העולם הזה. ולמשל בשבת כשאדם אוכל שיחשוב 'אכילת שבת כולה קודש כולה אלוקות והיא התיקון לחילול שבת' (ראה ליקו"מ רעז), וכשאוכלים בשבת תהרהר 'עכשיו אני יכול לתקן את כל חטאים והעוונות שלו! ומצד שני כשהוא ראה אברך שבוכה בשבת על העוונות שלו, ר' נתן אמר לו 'תדע לך שהיום זה שבת! ולא צריכים לבכות' [ואומנם ר' שמואל שפירא הראה לפי פעם 'שולחן ערוך הרב' שמדבר מזה, ואכמ"ל], בשבת צריכים רק להתרומם ולדעת מהתכלית שזה שבת קודש, ועל ידי ההתעוררות של שבת אתה יכול לזכות לכל הדברים.

שמחה בכל מצב

השפ"א אומר על דברי הגמרא 'אגרא דבי הספידא דלויי', שהתכלית של כל ההספד הוא 'דלויי' להתרומם, מלשון 'דלה דלה לנו'. השי"ת יעזור, שכמו שהזכרנו שהדמות שלו תישאר, וגם אלו שזכו להכיר אותו וגם שלא זכו, אבל צריכים לדעת שגם ר' נתן וגם ר' לוי יצחק בנדר, וכך כל חסידי ברסלב היה להם גם בית עם ילדים וכו'... אבל הם זכו לעבור את העולם הזה בקדושה וטהרה, מתוך עבודת ה', ובוודאי ש'אין צדיק בארץ וכו'... ולכל אחד יש עליות וירידות, אבל ר' נתן ליברמנטש ז"ל חיזק את עצמו תמיד עם אמונה, ואפילו במצבים הקשים כמו בשנים האחרונות שהיה לו הוא תמיד חיזק את עצמו

למירון ולא מרגישים שום התעוררות, והאדם חושב בשביל מה נסעתי, אבל צריך לדעת אתה קיימת את העצה לצדיקים ופעלת בזה. ואותו הדבר בנסיעה לאומן בר"ה, כשהאדם לא מרגיש שום דבר, הוא צריך לדעת שהנסיעה שעשית היא לא בחינם! כי שום דבר לא הולך לחינם.

הזכירו כאן מקודם, שר' נתן ז"ל הפקיר את הבית שלו בצורה כזאת ש'כל דכפין' יכל לבא באמצע היום, ואם בחור היה שבור וכו'... ר' נתן היה מדבר איתו איזה שעה בלי להסתכל על השעון, וכך היה מפקיר את עצמו.

כיסופים דקדושה בשעת האכילה

ואני לא יודע מה היה בתקופה האחרונה, אבל תמיד הוא היה מדבר על התכלית, וכבר הזכירו כאן מה שדיבר מתאוות ממון ותאוות אכילה, ואני זוכר שיחה שלו, שכתוב במשנה ברורה שאדם שהולך לאכול צריך לחשוב אני אוכל כדי שיהיה לי כח ללמוד, ור' נתן אמר על זה שיחה שלמה, שלא צריך לחשוב רק שיהיה לי כח ללמוד, רק לחשוב על דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה סב) שכשיהודי אוכל נעשה יחוד קודשא בריך הוא אנפין באנפין! באכילה שלנו אנחנו יכולים להתקרב להשי"ת! ובאכילה שלנו כשהאדם אוכל הוא חושב הנה עכשיו נעשה יחוד קדושא בריך הוא ושכינתיה', וכך אני יכול לשבת על השולחן ולחשוב ולהרהר הרהורים 'זה השולחן אשר לפני ה' שולחנו של אדם מכפר.

זכות הרבים מגליון זה
תעמוד לרפואתם של:

עדן בת שרית

ושרון בן נעימה

יורם בן שושנה

מיה בת עדי

בתוך שאר חולי ישראל אמן

לרפואת

הרב רועי יאיר בן חגית נעמי

בתושח"י

בנקודת השמחה, לעבוד את ה' בשמחה
ובטוב לבב, שח"ו לא להרהר אחרי שום דבר,
והעיקר להתחזק באמונה פשוטה.

והשי"ת יעזור שנזכה ללכת בדרכיו, ונזכה
שיתקיים 'גדולים במיתתן יותר מבחייהם'
שישפיע מה שהוא השריש בציבור
בהתבודדות ושמחה והתקרבות לצדיקים.
והוא הפקיר את עצמו למען רבינו ולא חשב
בשביל כסף ולא שום דבר. והשי"ת יעזור
שנזכה להיות חסידי ברסלב ולעבוד את ה'
באמת באמונה ובהתבודדות ובשמחה ולקיים
את כל העצות של הצדיק ויתקיים 'אור חדש
על ציון תאיר' שנזכה לאור של רבינו, ונזכה
לראות במהרה לאורו, לאור הגאולה השלמה
בביאת משיח צדקנו בב"א.